

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrlet 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnistvo v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

O personalni uniji.

II.

Že sama ločitev doslej skupnega avtonomnega tarifa, torej že samo določevanje carine in samostalne določevanje pogajanj za trgovinske pogodbe z zunanjimi državami je eminentno političnega pomena. Taka ločitev vključuje posledice, ki bi bile jsko nevarne za Slovane, na prvem mestu za totranske narodnosti, in tu zopet najbolj za češki pa slovenski narod ter za istrske Hrvatke. Tega niso pomislili te dni Malorusi galiski, ki so drugače sprejeli tak program, kakoršen je slovenski, ki pa so za njihovi slučaj izrazili zadovoljenje s personalno unijo.

Zato se moramo mi še posebej pomuditi pri točki o ločenem gospodarstvu s samostalnimi tarifi in eventuelnimi samostalnimi trgovinskimi pogodbami z zunanjimi državami.

Zapadna polovina naše monarhije je danes v običnem gospodarstvu podobnega značaja, kakor Velikonečija! V obeh dobiva ali je že dobila premoč industrija nad kmetijstvom, in v obeh se mora v velikih množinah dovažati žito in živina. Obe državi sta navezani na izvažanje tovarniških in v obče obrtnih izdelkov. Avstro-Ogrska v skupnosti še nima takega značaja, in ako bi se obe polovini umeli in razumeli za pošteno medsebojno izmenjevanje vsakovrstnega proizvodstva, bi v resnici predstavljali nekaj vzor skupnih zemelj, katere bi spopolnjevale druga drugo in kolikor toliko tudi zaščitale svojimi ekonomskimi potrebami.

Skupni avtonomni carinski tarif za Avstro-Ogrsko tudi v sedanjih dobah in še dolgo časa bi ne predstavljal nikdar tolike politične nevarnosti za Čehe in Slovence, kakor pa samostojni carinski tarif za vsako polovino cesarstva posebej. Ta nevarnost se prikazuje v posebni meri še le z eventuelno ločitvijo carinskega tarifa in tiči, kakor smo ravno navedli, v podobnem, tu in tam približno jednakem ekonomskem značaju Nemčije pa naše Cislitanije.

Znano je namreč, da nemški ekonomski zdavno kažejo na primernost neke carinske zveze srednjeevropskih držav; in ni davno temu, kar so zasnovali celo posebno društvo pod takim imenom za propagando te ideje. Nam, avstro-ogrskim Slovanom, je pa še bolj znano, da vsenemški program Schönererjev postavlja tudi točko za pridruženje Avstro-Ogrske ali vsaj zapadne polovine našega cesarstva Velikonečiji. Tej točki se nekatere nemške stranke vsaj na zunanji se upirajo; a za carinsko zvezo Nemčije pa Cislitanije bi se dali naši Nemci vendar pridobiti. In tako bi se

moglo dogoditi, da bi vsej Cislitaniji stopila v carinsko zvezo z Nemčijo. Ta korak pa bi vodil naravnost do priključenja naše zapadne polovice Nemčiji, kakor je nekdanji nemški, od Lista ustvarjeni in podpirani »Zollverein« najizdatniše pripravljali pot k združenju nemških držav in državice v sedanjo Velikonečijo.

Schönerer izrecno povdarja, da se države, ki so spadale pod nemško krono, morajo priključiti Nemčiji. Te dežele pa so ravno tle, na katerih so naseljeni Čehi in Slovenci.

Potem pa nam treba pomisliti, da carinska razkrojitev Avstro-Ogrske bi kmalu privedla do personalne unije, in ta bi postala še lažje plen velikonečjskega žrela.

Iz teh vzrokov, ki v prvi vrsti za Čehe in Slovence obsejajo nevarnost na zunanji, je treba načeloma upreti se: prvič raskrojitev carinski in potem, dosledno, tudi personalni uniji. Naj bi se gospodarski dobički kazali še toliko, nevarnost za narodni obstanek mora veljati več, nego vsaka ekonomska odškodnina.

Gospodarska nezavisnost od Ogrske in personalna unija bi kazali sicer tudi solšno stran. Samostalna, samo v personalni uniji združena Cislitavska bi, kakor že označeno, stopila v gospodarske odnose ne le z Nemčijo temveč tudi z Rusijo in Balkanskimi državami in v obče z deželami, katere bi z nami vred imele vzajemne gospodarske interese. Cislitavska, združena samo v personalni uniji, mogla bi popravljati politične napake Madjarov, nasproti vstočnim evropskim državam. Kolikor bi določevala samo industrija, bi ona gotovo približevala vstočno Evropo, ne pa oddaljevala. Agrarci naši bi se morali zadovoljiti z zmernimi uspehi, nego jih kažejo danes zlasti na Ogrskem in (kakor slepi sebični interesi) tudi v Cislitavski.

Ali v Cislitaniji imamo tudi privilegovane in mogočne Nemce. Ti bi vsled personalne unije dobivali še več moralno podporo iz Nemčije in postajali bi drzejši nego doslej. Na to računajo izvestno tudi naši Vse-nemci, in vsled tega je zopet odprto vprašanje: ali bi zapadna polovica delovala, in mogla delovati, recimo, na Balkanu za Slovanstvo ugodniše in spretniše, nego je to delala doslej združena Avstro-Ogrska? Oglejmo si zato politično ločeno Cislitavsko nekoliko še posebej s političnega stališča, a oziroma se s tega stališča tudi nekoliko k našim slovanskim bratom na Ogrskem!

kloniti vabila. Torej je obveljal sklep, da ob dveh prideta znovič.

Svirski pa, ves srečen, je sedaj namenil pospremiti ju domu.

Pri vratih jih je srečala hišna, ki je izročila Svirskemu povezke vlaknastih cvetov, govoreča, da sta ga prinesla dva zala fanta, spremljana od čudno opravljenega strežaja ter hotela na vsak način vdreti v delavnico, toda ona, spominjajoča se naročila, ju ni hotela pustiti.

Svirski ji je odvrnil, da je prav storila, na kar je vzel cvetke ter jih izročil gospodični Cervi. Črez trenutek so se znašli v »Promenade des Anglais«, Svirskemu se je zdela Nica tako zala in oživljena, kakor še nikdar. Raznobarvnost in trušč na »Promenadi«, ki sta ga nekoč jezila, jeli so ga zabavati. Na poti je zagledal Viadroveškega in de Sintena, ki sta obstala, ko sta ga zagledala. Svirski ju je pozdravil ter šel naprej, toda mimogrede je zapazil, kako si je de Sinten nastavljal monokel na oči, hoteč si ogledati boljše gospodično Marijo, na kar je začul njegov izraz začudenja: »prriisti!« Oba sta

Protestni shod pri sv. Ivanu

sklican od političnega društva „Edinost“ dne 23. avgusta 1903.

(Zvršetek.)

G. dr. Rybář je izvajal v glavnem tako le:

Čujem, da nekaterikom ne gre prav v glavo, kako da smo sklicali shod v protest proti otvoritvi — šole. Čudno da se jim zdi nekako, ker enkrat protestiramo zoper to, da se nam ne daje šol, a sedaj da hočemo protestirati proti otvoritvi šole. Gospóla moja! Nič čudnega ni, da smo danes sklicali naš protestni shod. Mi postopamo le konskvetno. Mi stremimo po kulturi! Ravno to pa je razlog, da protestujemo proti uvedanju italijanskih paralel pri sv. Ivanu. Saj tem paralelkam nima biti namen, da bi širile kulturo, ampak da bi raznarodovale našo dečo, da bi nam z njihovo pomočjo ugrabljali naše otroke! (Viharen aplavz.) Mi hočemo — in sicer zato, ker v resnici stremimo po kulturi — širiti isto na podlagi narodni, na podlagi narodnega jezika! (Ponovno pritrdjevanje.) Tu pa bi hoteli oni drugi na podlagi tujega jezika raznarodovati našo mladino. (Klici: Tako je!)

Ako bi bili Svetoivanci res Italijani, bi jim privoščali italijansko šolo od srca. Ali tu živi le par priseljenih Italijanov, ki danes so, a jutri jih že ni več. Kje so tisti svetoivanski namisljeni Italijani n. pr. ob času volitev? Ni jih nikjer. Za italijanskega kandidata glasuje navadno kaceh 30 volilcev, a še tisti niso Italijani, ampak so le naši prodanci, ljudje, ki v svoji hiši govorijo slovenski. (Glasni klici: Tako je!)

Ves svet uvideva in priznava, da prava izobrazba je možna le na podlagi materinega jezika. To potrjuje prvi učenjaki-pedagogi vseh časov. To nam potrjuje Komenský, Pestalozzi itl. To priznava — kakor rečeno — ves omikani svet, da 6-letnemu otroku gre v dušo le to, kar mu govoriš v materinem jeziku. A kar mu usiljuješ v tujem mu jeziku, to pozablja hitro in mu izpuhteva.

Žalosten izgled v tem pogledu nam daje tužno Koroško. Tam se najdrznejše gazi glavno pedagogično načelo, da pravi pouk se mora vršiti le v materinem jeziku. A kje je v naših deželah toliko kretanov, kakor ravno na Koroškem? (Vsklikanje.)

Nekaj tacega bi hoteli naši nasprotniki napraviti tudi iz naše okolice (Vrišč.): deželno kretanov! To je: en del prebivalstva naj bi bili izdajalci, drugi del pa tepci. To je njihov idejal — idejal naših nasprotnikov! Njim ni nimalo do tega, da bi širili omiko, kulturo!

Kričoč dokaz imamo v naši Gropadi.

celo šla nekaj časa za njimi, toda naproti »Jeté Promenade« najel je Svirski koleselj ter odpeljal ženski domu.

Potoma se ga je polastila volja: povabiti vso rodbino na kosilo, toda domislil si je, da bi imeli s starem križ in da bi se pri tako kratkem poznanju vtegnila gospa Cervi čuditi takšnemu vabilu. Za to je sklenil, da takrat, ko bo imel starec zagotovljenega nadzornika, radi prihranitve časa, naroči prinesiti kosilo v delavnico. Med tem, poslovišči se od matere in hčerke, stekel je sam v prvi boljši hotel, naročil strežaju prinesiti kosilo, ki ga je v naglici povžil, niti ne zmeneč se za to, kaj da zavživa. Večkrat so mu prišli na misel gospa Elzenova, Romul in Rem ter povezke vlaknastih cvetov, toda le tako mimogrede. Pred nekoliko dnevi je bila zala vdova in njegova razmera do nje, zanj vprašanje prve vrste, nad katerim si ni malo lomil glavo.

Spominjal se je vendar onega notranjega razpora, ki ga je prebil na morju, ko se je vračal v dolinico iz Ville Franche. Sedaj si je dejal: »To je zame nehalo biti in rajše ne

Priznava je od vseh oblastnj in priznava je celó od referenta na istem magistratusamem, da je šola tam nujno potrebna — da se otrokom z ozirom na klimatične razmere olajša obiskovanje šole. In koliko se je že prosilo za to šolo, toda nočajo je dati. Tudi vlada se vede naravnost nemarno. Prošnja za šolo je bila uložena pred 13 ali 14 leti, a rekurz leži na vladi že nad 1 leto. (Pojavi ogorčenja.) Če bi bilo Italijanom res do širjenja omike in kulture, bi v šoli Kandler uveli slovenske paralele za one otroke, ki bivajo bliže mesta. (Frenetično odobravanje.) Od nas mestnih Slovencev zahtevajo, naj pošljamo svoje otroke v okolico v šolo. Gotovo pa je veliko naravneje in primerneje, ako otroci hodijo iz okolice v mesto! Ali na to ne mislijo oni. Zato ponavljam, da onih par Italijanov, ki spadajo pod sv. Ivan in ki bivajo skoro v mestu, prav lahko pošljamo svoje otroke v šolo v ulico Kandler. (Pritrdjevanje.) In faktično jih tudi pošiljajo! (Glasni klici: Tako je!)

Ali stranka, ki se imenuje liberalno, progresovsko, ali — to včasih tudi od vladnih strani — irredentistično, ima drug, z nje staljša viši namen, namen namreč, da bi pripravila to pokrajino za priključenje k materi Italiji. (Burao pritrdjevanje, vrišč po vsej dvorani.) Tega, seveda, ne pripoznavajo očito, ali ta njihov namen jim zveni iz vsake besede, posebno pa, kadar so v gostih na laških tleh, na kakih shodih ali slavnostih. Celo laški ministri priznavaajo to. Oni se nikakor ne sramujejo tega in mi jim prav za prav ne moremo zameriti. Če je naša vlada zadovoljna s tem, čemu bi se mi razgrevali?!

Ali da ne pride do tega, do priključenja k Italiji, zato, pravi vlada, naj skrbijo naša armada in naša mornarica.

In ti naši vojaki so vsikdar vršili svojo dolžnost, so se junaški borili in zmagovali leta 1859. in 1866. in vsikdar. Tako junaški so se borili za cesarja, domovino in prestol, da nas Slovane v Italiji še danes preklinjajo in da ime Hrvat velja tam še danes kakor psovka. Ali vzlic vsemu junaštvu naših vojakov smo izgubili dve provinciji! Zakaj? Zato, ker je tam prebivalstvo resitalijansko, italijansko po jeziku in po mišljenju.

Narodnost prebivalstva, narodna ideja je bila močnejša, nego vsi bajonetni in kanoni. (Frenetičen aplavz.)

V tej naši pokrajini pa se ne more govoriti, da je prebivalstvo italijansko. Tu bivajo Italijani le v Trstu, in po mestcih, ali prav za prav: po nekaterih gnezdih po Istri. Sicer pa je vse prebivalstvo slovensko oziroma hrvatsko. (Glasno pritrdjevanje.) Ta narodni značaj dežele je boljše orožje, nego bajonetni in to-

mislim več na to. In ni začutil najmanjšega nemira, najmanjšega grizenja vesti. Kajpada, zdelo se mu je, da mu je odpadla z ramen neka teža, ki ga je tlačila. Vse njegove misli so zletele takoj k gospodični Cervi. Imel je je zlate oči in polno glavo; videl jo je znovič s pomočjo domišljije, z razpletenimi lasmi in zaprtimi trepavicami, a ko se je spomnil tega, da se bo črez eno uro znovič dotikal s prsti njenih senc, se znovič sklanjal nad njo in začutil toploto, ki se je odbijala od nje, pa se je začutil kakor pijan in že drugič si je zastavil vprašanje:

»Hej, stari, kaj se godi s teboj?«

Toda vrnivši se domu, dobil je brzojavko gospe Elzenove z naslednjo vsebino: »Čakam ob šestih z obedom«. Svirski jo je zmečkal v rokah in spravljal v žep in ko sta gospa Cervi in njena hčerka dospeli, pozabil je na njo tako temeljito, da ko je po končanem delu odbila peta ura, jel je premišljevat, kam naj gre obedovat in bil je jezen, da nima kaj početi na večer.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Poslovenil Podravski.

VIII.

Vse to je povzročilo, da je Svirskemu pretekel čas do poludneva tako, da tega niti ni zapazil. Toda o poldne je Marija prva dejala, da mora iti domu, zakaj ded je ostal sam in čas je pripraviti mu kosilo. Svirski ju je jel prositi, naj prideta še popoldne. Ako nočeta pustiti starega samega, imata nemara kakega znanca, ki bo voljan ostati pri njem za kaki dve uri popoldne... Nemara bi to storila hišnikova žena, nemara njen mož, ali kdor si bodi od njihove rodbine. Dvojna heja vsaki dan bila bi koristna za njih vse. Ako bi to nadzorstvo nad domom zahtevalo kakih stroškov, bi to on, Svirski, smatral celo za prijetnost, jih poravnati, zakaj njemu je mari pred vsem drugim za sliko.

Dvojna seja je bila za gospo Cervi zares toliko koristna, da nikakor ni kazalo od-

povi! Česar noče spoznati vlada, česar nočejo umeti državniki, to spoznavajo in umejo Italijani. Oni umejo, da smo mi Slovenci na potu in v zapreko njihovim idejalom in ciljem; oni vedo, da svojega namena ne dosežejo, dokler smo mi tu, in da še le potem ko bi zavlada laški jezik in laški duh od severa dežele pa doli do morja: bi bila naša dežela pripravljena, zrela za priklapljenje k Italiji.

Za to delujejo proti nam tako konsekvantno, da jim ne moremo odrekati obznanja. Šola jim je najbolje sredstvo. Mož v polni moški dobi, zrela žena ne pozablja in ne zatajuje tako lahko svojega rojstva, ali otroku v nežni dobi se kaj lahko iztrže iz erca in ukrade ljubezen do svojega jezika in vsled tega ljubezen do svojega rodu. Po tej poti hočejo naši nasprotniki doseči svoj cilj.

Tem potom ga dosežajo sosebno tudi v Istri. Škandal je to za našo Avstrijo, škandal za naše stoletje, da je v tej nesrečni deželi še sedaj vse polno vasi brez šole. Vse te vasi se utegnejo poizgubiti za nas. Ljudje so neuki, nikdar niso videli šole! Sedaj jim bodo polagoma uvajali laške šole in potem ne morejo izostati pogubne posledice. Potom šole postanejo ta sela laška (Vrvenje in pojavi ogorčenja). Isto taktiko hočejo uporabiti po naši okolici. Po raznih krajih spodnje okolice so že davno uveli italijanske vspelednice. Sedaj jih hočejo uvesti pri sv. Ivanu. Tudi na Opčinah mislijo že na tako uvedeno. In celo v sv. Križu, v zgornji okolici, so hoteli ustanoviti občinsko laško šolo, »ta nakana se je preprečila.

Oni vedo, da z armado ne bi dosegli svojega namena, ali premagati nas morejo s šolo. (Vsestransko pritrjevanje).

To je njihov namen. Ker vedo, da nas ne morejo streti naravnim potom, ustanovili so tu laški otroški vrtec, da love vanj naše otroke in spekulirajo na tiste naše stariše, o katerih se naidejajo, da prodajo svojo deo za Judežev grož, za krožnik juhe, ali kak jopič. Ti stariši so reveži in neuki; oni ne vedo, kaj je šola in kaka je njena važnost, oni ne slutijo, da je šola lahko strup (Viharno pritrjevanje). Ali drugi narodi vedo to predobro. Zakaj pa Nemci ne pošiljajo svojih otrok v drugo, nego nemško šolo! Zakaj si Italijani pohvati snujejo svoje laške šole?! Zakaj zahtevajo vsa učilišča v laškem jeziku: od ljudske šole pa do univerze?! Dobrih, tehtnih, težkih vzrokov imajo za to! Ali, kar velja za njih, mora veljati tudi za nas! (Frenetičen, dolgotrajnoč aplavz) Najprej se moramo izobraziti v svojem jeziku, potem se bomo učili še le drugih.

Je naših starišev, ki govorijo: Saj moj otrok itak zna slovenski, zakaj bi ga torej ne pošiljali v laško šolo! To je slab, neveljaven izgovor. Kajti v resnici se v Trstu tako in tako vsaki otrok nauči tudi laški — tudi če hodi v slovensko šolo. Jaz na pr. nisem nikdar hodil v laško šolo in vendar se branim po italijanski.

Ali če so že stariši tako nespametni, je dolžnost rodoljubom, da jih svare in jih poučujejo.

A tu bi prosil rodoljube, naj se enkrat iznebe prazne nade, da bi nam z Dunaja doli kaj dali. Z Dunaja nam ne pride pomoč. (Viharno, dolgotrajnoč pritrjevanje. Razni vskliki). Sami si moramo pomagati, sami moramo učiti in voditi nevedne in nespametne. Če bo laška šola prisv. Ivanu prazna, bo to najlepši odgovor — prazne klopi bodo glasen dokaz, da tu žive Slovenci. Dalo poku, delo odpora iz naroda ven bo najprimernejši protest — to delo bo več vredno, nego vsi protesti. (Ploskanje in živio-klici).

Gospoda moja! Morda ni prijetno to, ali ne zatiskajmo si oči pred resnico, da nas v Avstriji nimajo posebno radi. Samo, kadar nas potrebujejo, kadar je država v nevarnosti, smo: mili narodi! (Gromovito ploskanje in vrišč). Ko pa je zopet mir, so Nemci, Madjari in Lahii »mili narodi!« (Ponovno frenetično odobravanje). Potem smo mi zopet inferijorno plemo in avstrijski zistemi nas zatirajo o vsaki možni priliki. Leta 1848. Hrvatje so rešili monarhijo pred Italijani in pred Madjari, v plačilo pa jim je prišel potem Bachov absolutizem, ki je hotel iz vsakega Serežana napraviti učenega nemškega profesorja. In uničevali so Hrvate tudi gospodarski. Danes pa so isti Hrvatje izročeni z zvezanimi rokami, na milost in

nemilost onim istim Madjarom, ki so njihovi in monarhije najhujši sovražniki (Vrišč, vsklikanje). Če to ni krivica, potem moram priznati, da ne vem, kaj je krivica. Tako je bilo po letu 1886, ko je v potokih tekla naša kri. Monarhijo so razdelili: v enem delu gospodujejo Nemci nad Slovani, v drugem delu pa nas uničujejo Madjari! (Pojavi ogorčenja).

In tako se je godilo dalje, tako plačilo smo mi dobivali vsikdar. Neumno je torej, ako mi kaj pričakujemo od dunajskih vlad. (Vseobče pritrjevanje) Ne umejem, kako se na pr. tam na Kranjskem toliko navdušujejo za izvestne zastave, katere favorizirani Nemci vlečejo v blato. (Vrišč in vsklikanje vsevprek: »Fana gor!«) Ne umejem, kako na Kranjskem prirežajo slavnosti v proslavo okupacije Bosne in Hercegovine... S tako taktiko ne pridemo dalje (Krik in vik in ploskanje, da se je kar tresla dvorana). Ne pričakujemo pomoči od protestov, ki jih pošiljamo dunajskim vladam. V prvi vrsti si moramo sami pomagati. Apeliram torej na vse značajne stariše in rodoljube, na vse zveste sinove naroda, naj opozarjajo nezavedne na pretečo nevarnost! (Hočemo, hočemo!)

Če store oni svojo dolžnost, potem ne bi niti trebalo odpošiljati nikakih protestov. Ko sploh ne bo trebalo več apelirati na vlado, potem bo najbolje za nas. (Ovacije govorniku, ki so trajale kakih 10 minut.)

Zborovalec g. Ivan Križmančič je povdarjal, kako se Slovani v Avstriji, dasiravno sestavljajo veliko večino prebivalstva, sistematično zatirajo in raznarodujejo. V dokaz, kako se Nemcem z drugačno mero odmerjajo pravice, nego nam, navajal je slučaj nemške šole v Ljubljani, kjer je bila občina od vlade primorana takoj odpreti nemško šolo.

Zborovalec g. Josip Negode povpraševal je g. dr. Rybář, katerih sredstev da so se Italijani posluževali, da so vse dosegli, kar so zahtevali. Dobro bi bilo, da bi se tudi mi posluževali teh sredstev.

G. dr. Rybář je na to odgovoril, da so ta sredstva itak vsakomur poznana. (Klici: irredenta!)

Predsednik, g. prof. Mate Mandić, prečital je na to resolucijo, katero smo objavili že včeraj in katero so zborovalci soglasno vsprejeli.

K točki slučajnosti se je zopet oglašil za besedo g. dr. Otokar Rybář, ki se je spominjal junaških macedonskih Slovanov, kateri bijejo junaški boj za osvoboditev izpod turškega jarma. (Viharno odobravanje in gromovito vsklikanje: Živeli macedonski junaki! Živela slovanska svoboda!) Ti naši slovanski bratje pod turškim jarmom — je nadaljeval govornik — živeli so do sedaj še hujše življenje, nego sužnji, ker sužajem se je puščalo vsaj golo življenje, macedonska »raja« pa je izročena krvočočnosti turških vojakov. Ti ljudje so se vzdignili in hočejo se otresti turškega jarma. Jaz predlagam, da odpošljemo tem junaškim boriteljem za svobodo naše najpripronejše pozdrave in iskrene želje, da bi zmaga ovenčala njih junaško bojevanje.

Ko je govornik s temi besedami zaključil, navstalo je v dvorani neopisno navdušenje, ovacije macedonskim junakom niso hotele ponehati, zborovalci so bili kar elektrizirani po teh besedah in pravi ustaški ogenj je vsakomur plamtel v očeh, ki so v duhu gotovo gledale na ono krvavo polje, kjer se bije ljuti boj za slovansko svobodo.

Zborovalec g. Hanibal Škerlj se je pritoževal radi nedostatkosti svetoivanske pošte in radi nemško-laških poštnih pečatov istotam. Pripovedoval je, da so svetoivanski rodoljubi storili v tej zadevi že mnogo korakov, a do sedaj brez vsakega vpeha, vsled česar je priporočal političnemu društvu »Edinost«, naj ono vzame to stvar v svoje roke.

Predsednik, g. prof. Mandić, je izjavil, da je odbor političnega društva pripravljen iti Svetoivančanom v tej zadevi na roko in je priporočal, naj bi se napravila še enkrat pismena prošnja z mnogimi podpisi, ker to največ izda.

Ko se je po kratki razpravi ta točka rešila, je predsednik s primernimi besedami zaključil shod in priporočal navzočim intenzivnejše delovanje, ker delovanje mnogo več izda, nego suhi protesti in napravi na kompetentne kroge mnogo večji utis.

Politični pregled.

V Trstu, 25. avgusta 1903

Slovenci in položaj. Pod naslovom »Šuklje pri Schweglu« čitamo v »Slovenskem Narodu«:

»Dne 13. avgusta je imel Šuklje svoj shod, na katerem je z državniško previdnostjo razvil program svojega c. kr. dvorno-svetniškega slovanstva in slovenstva, ter razlil cel čeber žolča na to preklicano »zvezo« narodno napredne stranke z veleposestniki, ki je potisnila klerikalce v tako neprijeten položaj. Neposredno po tem shodu pa je dvorni svetnik Šuklje zaupal svoje kosti gorenjski železnici in se peljal v tisti lepi kotiček naše Gorenjske, kjer stoji grajščina Grimšiči, v kateri gospodari ekscelencja baron Schwegel. Kaj je Šuklje pri baronu Schweglu opravil, tega seveda ne vemo. To pa vemo, da je ekscelencja z Grimšičev od tedaj jako dobre volje in se vedno drži na smeh, kakor mož, ki je sam s seboj jako zadovoljen in ki je kaj prav imenitnega srečno izpeljal, dočim se govori, da je imel Šuklje, ko se je vračal z Gorenjskega, nenavadno dolg nos.

Hohó, kaj pa je zopet to? Naše stališče je znano: mi odklanjamo načeloma vsako paktiranje z Nemci. Diference med slovenskimi strankami morejo biti še tolike, ali nikdar ne morejo biti tako velike, da bi katera slovenskih strank mogla in smela paktirati z njimi, ki so sovražniki narodu slovenskemu, ne glede na to, ali je isti liberalen ali klerikalen. Baron Schwegel je desna roka Koerberjeva, a Koerberjeva roka ima za narod naš le kamen, kruha nikdar! To občutimo bitko na vsej črti periferije od Štajerske preko Koroške po soški dolini, preko Trsta, v Istri in Dalmaciji. Na vsej črti občutimo roko Koerberjevo, ki je trda za nas, tudi če jo povijajo v pavolo.

Mi pričakujemo pojasnila na notico v »Slov. Narodu«. Če ga ne bo, ali če ne bo zadostno, hočemo tudi z gospodom Šukljem in njegovo stranko govoriti prav pošteno po — slovensko v zmislu svojega nepremičnega narodno-slovenskega stališča. Če v tem pogledu ne priznavašmo duu. Tavčarju in narodno-napredni stranki, pa bomo istotako ostri sodniki o Šukljeju in njegovi stranki!

Postulati Malorusov. V izdanju od minole soboto smo omenili na kratko postulate, ki so jih določili maloruski deželni in državni poslanci iz Galicije in Bukovine na svojem sestanku v Lvovu. Rekli smo na kratko, da je to — naš program! Zato je vredno, da zabeležimo tu, kaj zahtevajo Malorusi.

Velevažna je za nas prva točka, ki govori o splošni državno-pravni preuredbi države. Država naj bi se preustrojila v zvezo narodov tako, da bi sicer obstajal centralni parlament za skupne stvari, ali sicer naj bi se vsakemu narodu prepustilo pravo samo določevanja v vseh kulturnih in narodnih stvareh, ali obenem naj bi se izdala določila v varstvo manjšin pred majorizovanjem. Izdal naj bi se zakon, ki bi zagotavljal narodom narodne in kulturne pravice. Malorusi protestujejo proti odločenju Galicije in Bukovine in njo organizacije na podlagi deželne avtonomije.

Na kratko povedano torej: Malorusi se izjavljajo za nacionalno avtonomijo. Za to se pa izjavljamo tudi mi vedno in dosledno. Mi smo dokazovali že v mnogih člankih, da avstrijski problem je možno rešiti le potom nacionalne avtonomije. Ali tu moramo postaviti klavzulo, da si nacionalne avtonomije mi ne predstavljamo kakor preiudic proti oživotvorjenju češkega in hrvatskega državnega prava. Nasprotno, naš vredni sotrudnik, g. Podgornik, je že večkrat povdarjal v tem listu, da bi bilo združenje Slovencev na podlagi nacionalne avtonomije velika etapa do našega državnopravnega združenja s Hrvati! Naše uverjenje je, da, čim zgodovinski dogodki dozore vprašanje našega združenja v veliko jugoslovansko skupino, ne bo združenje Slovencev na podlagi nacionalne avtonomije delalo nikake ovire.

Brezpogojno se pridružujemo drugi točki maloruskega programa, ki zahteva reformo vseh volilnih redov na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice. Isto velja glede tretje točke, ki zahteva varovanje ustavnih pravic in državljanskih svobod, varovanje popolne neodvisnosti justice, in odstranjanje vsake administrativne samovlastnosti.

V 4. točki so konkretno zahtevale Malorusi na kulturnem, gospodarskem in

cerkvenem polju in tudi tu ni nobenega navskrižja s potrebami Jugoslovancev.

5. točka govori o razmerju med obema polovicama monarhije. Isto naj bo stabilno, stalno, tako, da ga ne bo treba obnovljati vsako toliko časa. Kako opravičena je ta zahteva, opazamo in občutimo vsakokrat, ko treba obnovljati nagodbo med Avstrijo in Ogrsko. Sosebno pa se godi to sedaj. Pet let že traja gonja, življenje monarhije je omajano in razruvano notri v temeljih, a še danes se ne da niti od daleč računati, kedaj in da-li sploh pride do obnovljenja nagodbe pravilnim ustavnim, parlamentarnim potom. Malorusi se izjavljajo proti obnovljenju, kakor sti je dogovorili obe vladi in ki se ima predložiti obema parlamentoma, ker bi bilo na škodo Avstrije in monarhije, in jedino le na korist madjarskemu plemenu, ki brezobzirno tlači vse druge narodnosti v oni drugi polovici monarhije. Le proti eni točki v tej točki bi bilo pomislekov s slovanske strani. Malorusi bi eventualno privolili tudi v personalno unijo. S tem predmetom pa se ravno kar bavimo v uvodnih člankih. Čitatelji naj izvole toraj čitati te članke.

Kriza na Ogrskem. Ista negotovost, ker oni moze, ki so bili vsprejeti od cesarja, ne dajejo pozitivnih odgovorov. — La kaplja za kapljico prihaja indirektnim potom nekaj vesti v javnost. Veleimptomatičen moment za stizenje v madjarskem taboru bi bil ta, da finančni minister Lukaes in bivši minister Hieronymi — ena najrazsodnejših glav v vladni liberalni večini — nista več stavila »narodnih zahtev« v prvo vrsto. To njihovo vedenje je umevno, ako je resnična vest, ki se dalje vzdržuje, da se namreč cesar niti v razgovor noče spuščati glede uvedanja madjarskega poveljstvenega jezika ter da je trajno razburjenje in ozlovoljen, ker mu ravno Madjari, katere je vsikdar obsipal z dobrotami, delajo toliko sitnosti.

Kar se tiče nadaljnega razvoja krize, se ugiplje tako-le: bržkone v četrtek odpotuje cesar na Dunaj radi prihoda angleškega kralja. Pozneje bo imel posvetovanje z visokimi vojaškimi dostojanstveniki in na to še le vsprejme zopet nekatere ogrske državnike, med katerimi bo isti, ki bo pozvan, da sestavi novo vlado. V Budimpešti prevladuje mnenje, da ta mož bo bivši finančni minister Lukaes, ki je baje tudi osebno jako priljubljen cesarju.

Ustaja v Macedoniji. Grški konzul v Solunu dobil je iz Prilepa poročilo, da imajo ustaši v rokah velik del tega mesta in da so pomorili mnogo Turkov in Grkov. Tudi tamošnjega kajmakana so umorili. Turške čete, ki so bile odposlane tjakaj, da prepoče ustaše, morale so se umakniti ustašem. Istotako so ustaši zasedli zaliv Midia, ki je od Bospora oddaljen 60 km.

Ustaja se po drinopoljskem vilajetu jako naglo širi in je že vesandžakat Kirk-Kiliske v polni ustaji in so proti njej turške oblasti popolnoma obnemogle. Ustaši so v tem kraju požgali več vasi, kar je bilo mogoče videti tudi raz ruskih vojnih ladij, ki so bile zasedrane v zalivu Inia in ki so sedaj na carjev ukaz odplule zopet v rusko pristanišče na Krimu, Sebastopol. Ta carjev ukaz bil je izdan vsled sporočila turške vlade, da je sultan zaukazal, naj se nemudoma izpolnijo vse ruske zahteve.

Vseh onih 24 turških uradnikov, katere je ruski konzularni urad obdolžil, da so vsled svojega postopanja sokrivi na umoru ruskega konzula Rostkovskega, je turška vlada odpustila iz službe in jih izročila sodišču. Nadalje so — glasom turškega uradnega poročila — izpuščeni iz zaporov vsi oni Bolgari, kateri so ruskim konzulatom poročali o turških grozodejstvih. Generalni inšpektor Hilmi paša je dobil ukor.

Na novo pod orožje pozvani vojaki v Prizrendu vedejo se zelo indisciplinirano in kar po ulicah streljajo. Tamošnje krščansko prebivalstvo je radi tega v velikem strahu. Carigrajski diplomatični krogi menijo, da je bila velika pogreška in zelo nevarna odredba, da so se albanski redif batalijoni pozvali pod orožje.

Sploh pa da iz turških čet vedno bolj izginja disciplina ter da iste celo odkrito postopajo v soglasju z ustaši.

Te dni je nekaj turških vojakov udrlo v neki samostan blizu Ubrum-beghi (drinopoljski vilajet) in tam pobijalo ter odneslo vse dragocenosti. Tudi v Raklici so turški vojaki ropali in onečastili mnogo žen in deklet.

Prebivalstvo beži trumoma, turške oblasti pa so ali se delajo popolnoma obnemogle.

V Požarevu v Srbiji imela je liberalna stranka dne 23. t. m. pod predsedništvom bivšega ministra Stojana Ribarca shod, katerega se je udeležilo kakih 6000 ljudi. Na shodu se je povdarjala potreba energične akcije srbskega naroda v prilog macedonskim ustašem.

Tudi Črnagora se giblje. Njen diplomatični zastopnik v Carigradu opozoril je namreč turško vlado na grozno stanje v Skadru, na neprestano prehajanje beguncev v Črnogoro in na nezasišano postopanje turških mejnih oblastev in na posledice, ki morejo navstati radi takih neznosnih razmer.

Tržaške vesti.

Naročnikom, kateri nam še niso poslali naročnine za III. četrtletje (in vsem drugim, ki naročnine za prejšnja četrtletja še niso poravnali) naznanjamo, da smo današnji številki priložili opominjalni list. Opozorjamo jih tedaj, da se temu odzovejo, ako žele, da jim pošiljanje lista ne preneha in da ne bo izgovora, da list ustavljamo, ne da bi jih prej opozorili.

Pri tej priliki moramo cenjene naročnike opozoriti, da nam ni mogoče vsacega posebej opozarjati, naj vsak izvrši točno svojo dolžnost, da potem ne bode očitani.

Uprava »Edinosti«.

Instalacija. Včeraj je bil instaliran kanonikom stolne cerkve v Trstu gosp. Fran Kosce, bivši župnik na Katinari in deželni poslanec. Mi ponavljamo le odkritosrčno čestitke, ki smo jih izrekli vrlemu možu in duhovniku povodom imenovanja kanonikom.

Spremembi v upravnih službah. Namestnik za Trst in Primorje je premestil c. kr. namestništvenega tajnika dr. Gezo Murada iz Voloske v Trst, a c. kr. namestništvenega konceptista Gvidona Pazze iz Trsta v Volosko.

Imenovanje v šolski stroki. Minister za bogoslovje in nauk je imenoval višega inženirja v tehničnem zavodu v Trstu, Roberta Sossicha, profesorjem v VIII. plačilnem razredu na državni obrtni šoli v Trstu.

Trst je rešil! Te dni je šla neka okoličanka po ulici Rossetti. Na glavi je nosila jermas poln kruha. Ko je prišla na ogel ulice Giulia, jo je neka gospa pozvala, naj jej proda nekoliko takozvanih »big«. Okoličanka je položila jermas na tla in ustregla gospej. V tem pa je kakor strela iz neba planil na revno okoličanko mestni »karabinjer«, zahteval, naj gre žena žnjim, češ, da bo kaznovana zato, ker je prodajala kruh ob kraju ulice!

Žena ni hotela nositi kruha z mestnim pandurjem; zato je ta poklical v bližini stoječega postreščka, naj popelje jermas s kruhom. Postrešek je izjavil, da on ne more vstreti ukazu pandurja, ker ima drugega nujnega posla. Med tem časom se je nabrala cela množica radovednežev, ki so, doznavši za kaj da gre — jeli glasno zabavljati radi postopanja mestnega pandurja. Tam, kjer se je nahajal prej imenovani postrešek, je bila še četvorica delavcev. Ker pa je od testrini prihajalo najmočnejše zvižganje, je mestni pandur s pomočjo še enega c. kr. redarja, ki je bil prišel na lice mesta — aretiriral vse štiri delavce, postreščka in okoličanko.

S to epohalno operacijo je bil — Trst rešen!

Do tu naš poročevalec. Sedaj pa bodi dovoljeno, da tudi mi rečemo svojo.

Po Trstu se klati na tisoče laških podanikov, ki na vseh koncih in krajih prodajajo razne umazane in zdravju škodljive predmete in to brez kakršnjega si bodi dovoljenja in brez vsake koristi za naše mesto. Teh pa ne vidi nobeno bistro oko mestnih pandurjev. Regnicoli uživajo tu privilegije, ker so bratci, za revno okoličanko, ki je žena avstrijskega davkoplačevalca in domačinka, pa vpriparjajo gonje kakor za zverjo. Navedeno postopanje mora ogorčiti slehernega, poštenomislečega domačina — tudi Italijana! Ali, ako prej ali slej pride do resne reakcije, naj si bo mestna gospoda pripisala to sebi v zaslugo!

Ne znajo — ne umejo. Prijatelj, ki zahaja v restavracijo »Aurora« nam piše: Med gosti, ki nosijo svoji denar v restavracijo »Aurora« je gotovo mnogo Slovanov.

Sedaj se producira v tem lokalu neki orkester sestojč, iz več gospič, baje Dunajčank.

Ker se igrajo tu vsi možni komade (seveda je največ nemških), smo se nekega večera dogovorili, da zaprosimo, naj ta orkester zaigra tudi kak slovanski komad.

Dirigentinja je na našo vljudno prošnjo odgovorila, z vsi možno osornostjo: »Mi tega ne znamo in tudi ne umeemo! Mi smo plačali svoje račune in odšli.

Odšli pa smo z namenom, da se več ne povrnemo tja, kjer se zapostavlja slovanska glasba (ki je ravno tako mejnarodna kakor pa nemška ali katera druga) in kjernas vrhu tega še zasmehujejo.

Lastniki, ali najemniki »Aurora« pa naj skrbijo, ako hočejo »delati« tudi z Slovenci; da ne bodo zadovoljevali samo Nemcev, ker dvomimo, da bi oni mogli živeti samo od Nemcev!

Druga železniška zveza s Trstom. C. kr. železniško stavbeno ravnateljstvo na Dunaju naznanja da je na delni progi Prvačina-Trst-Sv. Andrej državne železnice Celovec (Beljak)-Gorica-Trst izvršitev podtalne zgradbe, posipa in nadtalne zgradbe, potem posameznih vrhotalnih zgradb, železniške ograje, dobava in premestitev železniških znamenj ter dobava mejnikov po ponudbi oddati. Ponudbe je najkasneje do 12. septembra 1903. 12. ure popoldne vložiti v vložni zapisnik c. kr. železniškega stavbenega ravnateljstva na Dunaju (k. k. Eisenbahnbauinspektion in Wien, VI., Gumpendorferstrasse 10). Natančnejše določbe za vložitev ponudb, seznam cen, pogoji in druge priloge ponudbe so pri imenovanem ravnateljstvu in pri c. k. železniškem stavbenem vodstvu v Trstu, Piazza nuova 2 na vpogled.

Obrežje »Grumula« v Trstu. Z ladjami, ki bi svojega skladišča, kakor je pričakovati, na pomolu IV. do 31. avgusta ne dovršile ter bi morale pristati k novemu hangarju na obrežju Grumula, se bo od 24. avgusta dalje tam tudi carinsko postopalo in začne torej s tem dnevom prehodna doba za izročitev v promet novih železničnih naprav na obrežju Grumula v carinskem okraju tržaškem.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah vabi na koncertno veselico s plesom in šaljivo pošto, katero priredi v nedeljo dne 30. avgusta 1903. v prostorih »Narodnega doma« v Barkovljah. Vapored priobčimo jutri.

Začetek veselice točno ob 5. uri popoldne. Med posamičnimi točkami se bo vršila šaljiva pošta. Na veselici in k plesu bo avirala dobroznana Wagnerjeva godba.

Ustopenina na veselico 25 evr. za osebo; k plesu za možke 50 evr., za ženske 20 evr.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

Odbor.

Pevsko društvo »Skala« v Sv. Križu imelo je dne 20. t. m. svoj redni letni občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči novi odbor: Predsednik: Fran Košuta; podpredsednik: Anton Tence; tajnik: Zmagoslav Bezin; blagajnik Fran Meden; odborniki: Martin Košuta, Kristijan Tence, Fran Verginela, Lovro Sedmak, Mihael Verginela, Jakob Maganja; namestniki: Fran Pavlina, Iv. Tence in Ivan Košuta; pregledovalci računov: Ivan, Josip in Anton Košuta.

Pozor. Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu ima nocoj pevsko vajo za mešan zbor. V četrtek pa odborovo sejo.

Odbor.

Iz-pred sodišča. Včeraj zjutraj se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem vršila kazenska razprava proti 33 letnemu težaku Josipu Corazziju, ki je bil obdolžen, da je svoječasnno z nekim drvom udaril po glavi delovodjo Ivana Rata, ki je vsled tega istega dne v bolnišnici umrl. Na razpravi se je izkazalo, da je Rat Corazzija oklofotal, na kar je ta pobegnil, pred Ratom in ker se ga ni mogel ubraniti, pograbil je bil prvi predmet, ki mu je prišel pod roko ter svojega proganjaleca udaril po glavi.

Sodni dvor je Corazzija spoznal krivim, da je presegel meje dovoljene samoobrambe in ga obsodil v 4-mesečni strogi zapor.

Nesreča. 13-letni Savo Sanein iz Škedenja, sin pokojnega prvaka Josipa Saneina-Nemca, je predinoči v sanjah šel na okno in padel na tla z višine kakih 4 metrov. Zlomil si je o tem desno roko in dobil precej težko rano na glavi. Vsprejeti so ga v mestno bolnišnico.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 20.1, ob 2. uri popoldne 26.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763.3 — Danes plima ob 10.30 predp. in ob 9.48 pop.; oseka ob 4.7 predpoludne in ob 3.47 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Iz Herpelj se nam piše:** Pod naslovom »Daleč smo prišli« je prinesla cenjena »Edinost« od dne 17. t. m. št. 184 — članek o značilnih veselicah učitelja Kosovitzaka kot voditelja otrok na letovišču, vzdržanih od tržaškega društva »Colonie Ferriale«. V tem članku bi bilo spopolniti, da je tukajšnje šolsko poslopje sicer res last tržaškega rodoljuba gospoda Kristijana Dejaka, ali isti je v svoji požrtvovalnosti prepustil poslopje šolski občini za desetletno dobo za razmerno malo svoto 200 K. S tem je napravil prebivalstvu veliko kulturno uslugo.

Krajni šolski svet v Materiji je torej tisti, ki ob česu velikih počitnic oddaja prostore gori imenovanemu društvu, ne pa gosp. Dejaka, kakor je bilo razumeti iz onega dopisa.

Priznavamo pa, da je to velik gorostasen kontrast, ako v prostorih slovenske šole najbolj zagriženo italijansko društvo prireja izizvalne zabave in plesu. To je menda unicum na slovenskih tleh!

Radi teh zabav in na adresu učitelja Kosovitzaka bi mogli reči še marsikaj, da bi označili njegovo drznost. Ali tolažimo se, ker najemna pogodba poteče v enem letu in g. Dejaka obdrži poslopje v svoje vrste. In tako odleti društvo s Kosovitzem vred, a mi ostanemo kakor smo bili: nenavzeti blažene Kosovitzeve — kulture!!

× **Samomor komtese.** Iz Gradiške javljajo, da se je v Bracanu kontesa Manzano ustrelila, a poprej že da se je hotela zastrupiti. Vzrok nesrečnemu činu je menda ta, da je conte Fran Manzano pred tremi tedni zašel v konkurz s pasivumom 200.000. kron. Sedanje bivališče conte-a Manzano ni znano.

× **Obrtni inspektorat.** Minister za trgovino je v sporazumljenju z ministerskim predsednikom kakor voditeljem ministerstva za notranje stvari imenoval obrtnega nadzorika II. razreda, Ahila Pellegrinija, predstojnikom obrtnega inspektorata za enajsti nadzorovalni okraj s sedežem v Pulju.

Vesti iz Kranjske.

* **Slovenska zmaga v »Trgovskem bolniškem in podpornem društvu« v Ljubljani.** Čitatelji so že izvedeli iz včerajšnje brzojavke, da je slovenska stranka zmagala na vseh črti. S tem je odpravljena sramota, da so v toli važnem društvu v glavnem mestu Slovenije gospodarili Nemci. V dosedanjem odboru je bilo sicer pet Slovencev poleg štirih Nemcev, ali vsa važnejša mesta so imeli Nemci v rokah in gospodovali v društvu in so je — kakor priča neka zaupna okrožnica — smatrali celo kakor bojevo društvo proti Slovincem! Na tem eksemplarnu je videti, kako prepotentni postajajo Nemci, ki žive med nami in — od nas! Prepotentni so, a po potrebi tudi hinavski! Ko so videli, da se je slovenska večina vzdramila, so začeli ponujati — kompromis. Ali slovenski trgovci — tako nečuvno žaljeni — so storili, kar so bili dolžni narodnemu ponosu in svoji časti: na shodu, sklicanem v ta namen, so odklonili kompromis z vsemi glasovi proti nemu.

Čast njim, onemu nemu pa naša pomilovanje.

Vesti iz Štajerske.

— **Toča** Od sv. Ruperta v Slovenskih goricah pišejo »Slovenec«: Dne 13. avgusta je bila tukaj grozovita toča; enake ne pomni noben tukajšnji župljan. V megli je vrelo blizo dve uri. Ob 4. uri popoldne je prišel vihar s točo. Toča je padala 6 minut. Poprečno je bila debela kakor gosja jajca, pa še debelejša. Dobil sem zrno, ki je tehtalo pol kilograma. Opeka je kar padala s streh. V vsem je zdrobila nad 300 tisoč strešne opeke, samo okrog cerkve nad 100 tisoč. Začela se je nekoliko nižje od sv. Marjete na Pesaiči ter segala do sv. Bolfanka v Bišu. Na široko pa je bila okrog pol ure. Najhujše je potrla okrog sv. Ruperta v daljavi pol ure. Tudi mnogo kuretime in ptičev je pobila.

Brzojavna poročila.

Špajska kraljica na potovanju. PARIZ 25. (B.) Kraljica vdova Kristina Špajska dospe semkaj pojutrnjim na svojem potovanju na Dunaju. — V Parizu ostane 4 dni.

Zarota proti španskemu kralju.

MADRID 25. (B.) Vlada oporeka najodločnejše vesti o razkritju komplota proti kralju (Hm, hm, to je sumljivo, kadar se tako oporeka. Op. ured.).

Kralj Peter med narodom.

BELIGRAD 25. (B.) Kralj Peter je s sinoma in princii in v spremstvu ministerskega predsednika nastopil potovanje v notranje dežele in se je podal najprej v Topolo.

Kralj Viktor Emanuel v Parizu.

PARIZ 25. (B.) Kakor javlja »Figaro« obišče kralj italijanski Pariz sredi meseca oktobra. Pričakuje se le še to, da predsednik pritrdi obisku v tem času.

Velikanski požar.

BUDIMPEŠTA 25. (B) Tu so pogorela predinočnim velika skladišča pariškega blaga tvrdke Goldberg. 13 oseb je baje našlo smrt, več oseb je ranjenih. Vročina je bila grozna daleč na okrog. Sosednja poslopja so bila obvarovana pred požarjem.

BUDIMPEŠTA 25. (B) Iz parterja zgorelega poslopja so izvlekli truplo človeka, ki je bilo tako sežgano, da se je ni moglo spoznati. V tretje in četrto nadstropje ni možno dospeti, ker so se stopajice sesule. Ranjenci so že večinoma iz nevarnosti. Požarno-policijska preiskava je dokazala, da je moglo k večjemu le pet oseb ponesrečiti v ognju. Do danes 9. ure predpoludne se je oglašala le ena oseba, ki pogreša enega svojcev. Od uslužbencev v skladiščih ni nikdo zgubil življenja.

Dvorana za sodne dražbe v ulici Sanitá št. 6.

Uradne ure (samo ob delavnikih) zjutraj od 8. ure do 12. popoldne od 2. do 6. ure, ob sobotah, od 3.—7. ure.

DRAŽBE:

v sredo, 26. avgusta ob 9. uri predp.

Pohištvo, železna blaga, snovi za možke obleke, pisarniški predmeti, šivalni stroj, mizarske mize, platno, kotanina, volnene snovi, katuni, razno perilo in druga manufakturne stvari.

V soboto 29. avgusta ob 9. uri predp.

Pohištvo, litografski stroji, črke, mizarske mize, dile, bicikel, puške, kolesa z gamo.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcijski lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcijski lista »Edinost« v Trstu

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)

vpisane zadruge z omejenim poročstvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Tovarna pohištva Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 52. A. — (v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Usartovan cenik brezplačno in franko

TOVARNA POHIŠTVA Rafael Italia

Velikansko skladišče in razstava

pohištva in tapetarij

— TRST —

ulica Malcanton štv. I. po zelo nizkih cenah.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode

črna, angleška po gld 3.20, rumena,
po gld. 3.50
Specijaliteti ubuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.30
nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80
Naročbe po meri.

— CENE NIZKE. —

Priznanje Ilirskim testeninam iz krogov veleposesiva.

Gospodoma

Žnideršič & Valenčič

II. Bistrica.

Z Vašimi testeninami sem popolnoma zadovoljna, ker so res najizvrstnejše od vseh, kar sem jih poskusila.

Tolsti vrh (St. Jernej) Dolenjsko, 12. januarja 1903.

Marija Rudež, grajščakinja.

TRGANJE

v rokah in nogah preneha vsakom v treh dneh ako se posluži antirheuminega mazila. Cena steklenice s točnim navodilom in s poštnino, ako se denar naprej pošlje, gld. 1.20.

KAŠELJ

preneha ako se uporabi steklenico trpotčevega soka in francoskega čaja. Cena s poštnino, ako se denar naprej pošlje, gld. 1.40. Pri zastarih bolečinah trela nadaljnje trške.

ŽIVOTNI BALZAM SALVATOR

On čisti kri ter je najbolje zdravilo za notranje in zunanje bolezni.

Cena omotu 12 steklenič 2 gld. 50 nvč., 24 steklenič 4 gld. 50 nvč., s poštnino, ako se denar naprej pošlje lekarni

„SALVATOR“

v Varaždinu

(Hrvatsko)

EPICARIN

LILIANOVA POMADA

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu

in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Lekarničarja

A. Thierry-ja balzam

je najboljša dijetetično domače zdravilo proti prebavim zavirani, pš-nju, slabostim, rezavici, napenjanju, ublažuje kašelj ter trganje, čisti slane in človeške potrebe. 12 malih ali 6 velikih steklenic se zabojem vred stane K 4.—

Lekarna pri angelju varuhu v Pregradi
(Rogatec Sauerbrunn.)

Pristno le se zraven utišnjeno varnostno znamko »nuna«.
Priporoča se to zdravilo jemati vedno na potovanje.

Naznanilo.

Podpisani naznanja cenj. občinstvu, da sem cene olja znižal in sicer prodajam:

Olje za luč	liter po 28 nvč.
Jedilno olje	» 34 »
» » bolje	» 36 »
» » najfineje II.	» 40 »
» » I.	» 44 »
Namizno olje	» 48 »
» » bolje	» 52 »
» » iz Zeneve	» 48 »
» » iz Bari	» 48 »
» » iz Aix	» 60 »
» » iz Nice	» 68 »

Milo za kuhinjo od 18—22 nvč.
» » pranje » 26—30 »

Velik izbor toaletnih mil, škroba, sveč, kisa, voščila, vžgalice, sode in drugih potrebščin za periee.

Pošilja tudi na deželo po pošti ali železnici od 5 klg. naprej.

V zmislu gesla: **Svoji k svojim!** se priporoča

IVAN MILLONIG

Trst, Trg Barriera vecchia št. 2.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vokal Androna dell' Olmo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapetarij.

- Popolno opremljene sobe. -

Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu. - - - - -

Urar F. Pertot

Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

30 malih stanovanj

z eno sobo in 2 sobami in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1—2 in 5—7 pop.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33

cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm

po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

„Ženitev“

Premožen posestnik v bližini Trsta, stanujoč v Trstu, v najlepši dobi, 36 let star, lepe postave, priljubne znanosti in izbornega značaja. Želi tem modernim potom se seznaniti radi pomanjkanja znanja nežnega spola, z inteligentno gospodično ali vdovo brez otrok, s primerno doto, v starosti od 18 do 30 let, ter bi se želel takoj poročiti. Le reene ponudbe če mogoče s fotografijo naj se blagovolijo doposlati pod šifro

„Srečna Bodočnost 1903“

pošte restante Trst centrala,

do 5. septembra t. l. Za strogo molčečnost se jamči. Priporočeno na pošti, da se ne izrodi pisma v druge roke, kakor samo pod pogojem izkazom. Odgovor po preteku tega roka.

Lepa meblirana soba

s prostim vhom se odda takoj. Več se poižve v tiskarni »Edinost«.

VABILO

OBČNEMU ZBORU

kraškega vinorejskega društva v Tomaju

dne 6. septembra t. l.

ob 4. uri pop. v društvenih prostorih.

VSPORED:

1. Pregled vinograda društvenega;
2. Pozdrav predsednika;
3. Poročilo tajnika in blagajnika;
4. Pogovor gledé obrestovanja deležev;
5. Slučajni predlogi.

Odbor.

Na milijone dam

rabi „Feolin“. Vprašajte Vašega zdravnika, ako je „Feolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Najgrši obraz in najostudnejše roke zadobe takoj aristokratsko finost in obliko z rabo „Feolina“. „Feolin“ je angleško milo sestavljeno iz 42 zlatih in svežih zelišč. Jamčimo, da se s porabo „Feolina“ popolnoma odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rdečice na nosu itd. „Feolin“ je najboljšje sredstvo za očiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glavi. „Feolin“ je tudi najnaravnejše in najboljšje sredstvo očiščenje vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glavi. „Feolin“ je tudi najnaravnejše in najboljšje sredstvo za očiščenje zob. Kdor redno rabi „Feolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako bi „Feolin“ ne imel popolnega vspeha. Cena komada 1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov 7 K. Poština za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st. Porzetje 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38.

Zaloga v Trstu: L. Nagelschmid, zaloga in prodaja na drobno ul. S. Sebastiano 11. Ivan Angeli, ulica Canale 5, Ett. Zernitz ul. Stadton 2, Jos. Zigon ul. Caserma 8, Agenzia Zullin, Corso 21, Ivan Cilia, ul. S. Sebastiano, M. Maichin, A. Peruta ul. Geppa 14 II.

Na Reki: Braća Pavačić, mirodilnica.

Glasovir

je na prodaj — še v jako do brem stanju v Sežani hšt. 70.

FILIJALKA

BANKA UNION

V TRSTU

se peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter se obrestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 1/2 % takoj
» 3 % na 6 mesecev
» 3 1/2 % na 1 leto

Napoleone:

po 2 1/2 % na 6 mesecev
» 2 1/2 % na 1 leto

b) Za giro-conto daje 2 1/2 % do vsakega zneske izplačuje se do 40.000 K a cheque; za večje zneska treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajejo v posebni uložni knjižici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur.

Sprejema za svoje conto-correntiste inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

V soboto dnč 22. t. m. se je otvorila nova kavarna pod imenom

CAFFÈ TRIESTE

na vogalu ulice Belvedere in ulica Torquato Tasso.

Elegantna oprema. Točna postrežba z najboljšimi kakovostimi ter bogat izbor časopisov združuje s tem prostorom eden najboljši javni sestanek.

Ang. Novarra & dr.
lastniki.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obliacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu irebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Bor za naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.